Nr 9

KURYER LITEWSKI

w WILNIE w SOBOTĘ DNIA 30 STYCZNIA V. S. 1815. ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Gazeta peterzburska, *Poczta Północna*, z *Petersburga* pod dniem 16 stycznia umieściła: „Z okoliczności urodzin Nayiaśnieyszéy Cesarzowéy Jeymości, Elżbiety, w ostatnią środę, to iest d. 15 t. m. był wielki zjazd, dla słuchania mszy ś. w Kaplicy pałacu zimowego, po którey u Nayiaśniéyszéy Cesarzowéy Jeymości, Maryi, złożyli powinszowania Urzędnicy Dworu, Członkowie Rady Państwa, Jenerałowie, Senatorowie i inne znakomitsze osoby, tudzież Ministrowie zagraniczni. Wieczorem u Cesarzowéy Jeymości dany był bal pokoiowy i wieczerza. Miasto było oświecone.

Wilno dnia 30 stycznia.

Dnia 27 t. m. JW. Jenerał Prowiantmeyster, *Żaba*, wyiechał ztąd do *Warszawy* — Tegoż dnia przybył tu z *Rygi* JW. Jenerał Porucznik, Jenerał Policmeyster woienny i Kawaler *Ertel*, i kilka godzin zabawiwszy, wyiechał na powrót do *Warszawy*. — Przebiegał tędy Feldjeger, *Nazimów*, wysłany od W. X. J. *Konstantego*, z *Warszawy* do *Petersburga*.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

XIĘZTWO WARSZAWSKIE.

Gazeta ryska, *Zuschauer*, pod napisem, *Polska*, umieściła co następuie:

W gazecie, *Deutsche Beobachter*, czytamy następuiący list Patryoty Polskiego z *Warszawy*: „Gdy Xięstwo Warszawskie, sądząc podług pism publicznych, iest iedną z ważnieyszych rzeczy, o które się układaią na Kongresie wiedeńskim; będzie zapewne nie dla iednego przyiemném, znaleśdź tu, niektóre, naprędce rzucone, i tylko zlekka dotknięte, myśli, nad tym przedmiotem, przez osobę, która w takiem iest położeniu, iż o nim bliżey i bezstronnie sądzić może. Xięstwo Warszawskie, iest to kray bez przemysłu, bez fabryk; a tém samém, w ogólności ubogi i od ościennych państw zawisły. Leży, sam jeden, wpośród państw ogromnych; tém samém przeznaczony na pole ustawicznych woien. Od 100 lat prawie uciskały go nieszczęścia wszelkiego rodzaiu: stan szlachecki po większey części zubożał, a z nim wszystkie inne klassy; nadto, kray obciążony taką massą długów, iż przez znaczny lat przeciąg wszystkie dochody na to jedynie użyte bydź muszą, aby jakokolwiek, z nich wybrnąć. Jeżeli Xięstwo Warszawskie będzie udzielnem państwem, potrzebuie dla bezpieczeństwa i obrony od napadów sąsiedzkich, znaczney siły zbroynéy narodowey. Ale zkąd na to pieniądze? zkąd na utrzymywanie się Xiążęcia? zkąd summy, na utrzymanie policyi, tak istotnie potrzebnéy? zkąd na zapłatę pensyy dla urzędników? zkąd na publiczną instrukcyą? na zrobienie dróg brukowanych (*Chaussée*)? Dla tych i wielu innych przyczyn, które pomiiam, czemu żaden bezstronny Polak nie zaprzeczy, i zaprzeczyć nie może, niepodobną iest rzeczą, utworzyć z Xięstwa Warszawskiego, niepodległe, trwałe i szczęśliwe państwo, i że cały kray, przy podobnych usiłowaniach, niechybnie do szczętu zginąćby musiał. Z równąż łatwością przekonać się przydzie, że Xięstwo Warszawskie, ani z *Austryą*, ani z *Prussami* połączone bydź nié może: gdyż położenie ieograficzne i wewnętrzne stosunki obu tych państw, nie daią im sposobności przyłożenia się do istotnego dobra naszego kraiu, który, w ręku iednego czy drugiego z tych mocarstw, nabawiałby ustawiczną niespokoynością granice rossyyskie: a toby się stało powodem do nieskończonych wojen. Jedynie tylko przez połączenie z *Rossyą*, przez stosowną konstytucyą, niekosztowną i prostą administracyą, Xięstwu Warszawskiemu znowuby dopomódz można. Połączyłoby się ono tym sposobem nanowo z *Litwą* i *Wołyniem*, *Podolem* i *Ukrainą*; przez te kraie otworzyłoby sobie związki od baltyckiego do czarnego morza, z wewnętrznemi prowincyami *Rossyi*, a przez nie i z *Azyą*; stałoby się głównym składem handlu kraiowego, między południową *Europą* a *Rossyą* i *Azyą*, a razem między *Turcyą* i kraiami północnemi; handel zaś kraiowy dźwignąłby powoli nieszczęśliwą *Polskę*; a mógłby się on bardzo rozszerzyć, gdyż *Rossya*, właśnéż w tém znayduiąc korzyści, przez mądre rozkazy i urządzenia, wsparciaby mu udzielała; wewnętrznemu zaś handlowi Xięstwa Warszawskiego, przez układ z *Prussami*, który i temu państwu ze wszech względów bardzo korzystny, a raczey istotnie iest potrzebny, spław *Wisłą* do *Gdańska* otworzy i zabezpieczy. Zna *Rossya*, iak ważném iest dla niey Xięstwo Warszawskie, równie dla zasłony granic, iak i dla ułatwienia jéy handlu, i dla tych przyczyn w celu dopomożenia temu kraiowi, wszelkich, w mocy jey będących, użyłaby sposobów, do czego i na środkach iey nie zbywa. Wreszcie, sam, powszechnie wielbiony, sposób myślenia Cesarza Rossyyskiego, iest dostatecznym, ożywić każdego *Polaka* nayszczęśliwszey przyszłości nadzieią. Zarzut ten, iż *Rossya*, posiadaiąc Xięstwo Warszawskie, niebezpieczną stanie się dla *Europy*, ściśley rozważywszy, sam przez się upada; należy się tylko zastanowić: Xięstwo Warszawskie, iako udzielne i samo przez się ubezpieczoné, państwo; albo, iako podległe *Austryi* lub *Prussom*, nieszczęśliwa i zasmucona ziemia; niebezpieczeństwo to czyliby wstrzymało, czyliby bardziey rozjątrzyło? Czyli też, *Rossya* większeyby przez to nabyła potęgi, niż ma teraz? Czy *Rossya*, dla ulepszenia stanu tego Xięstwa, nie byłaby przymuszoną, przynaymniey przez wiek cały, wielkie czynić ofiary? Pytania te, które, dla każdego oświeceńszego człowieka, same przez się dostateczną są odpowiedzią, nie potrzebuią dalszego objaśnienia. A gdy dodamy, ieszcze, że *Rossya* przez to, o granice swoie w tey stronie nazawsze ubezpieczona, zupełnieby się zrzekła chęci zaboru kraiow, daley za tą granicą położonych: gdyż to sprzeciwiałoby się rzetelnemu iey interessowi; — a tém samém, że ona sił swoich w tey stronie, użyć może i użyie, iedynie do tego celu, aby pokóy i równowagę w *Europie*, dla iey handlu i pomyślności tak znaczącé, utrzymać i zabezpieczyć; wyznać przydzie, iż przyłączenie Xięstwa Warszawskiego do *Rossyi*, dla całey *Europy* nader korzystném będzie, a to przyłączenie tem iest pożądańsze, iż przez nie większego ruchu i pomnożonéy czynności w lądowym *Europy* handlu spodziewać się niezawodnie można."

Dalszy ciąg wyiątku z Dziennika departamentowego Warszawskiego. (*Ob. N. 5 Kur. Lit.*)

Ad 2 *et* 3. Potém, co się rzekło na 2 i 3 zapytanie nic przydać niemożna, gdyż wolność ukła-

dów bądź o robociznę, bądź o czynsze, i konieczny obowiązek zawierania na piśmie urzędowych kontraktów, które razem dokładne opisanie wzaiemnych powinności, stanu gospodarstwa i inwentarzy obeymować w sobie muszą, wszelkie otaxowania, regulowania, bonitowania, separowania gruntów, *urbaria* i t. p. dostatecznie zastąpią; „Przy zupełney „ wolności, mówi *Arthur Joung*, wszystko do dosko„ nalszey równowagi przyyśdz musi, niż przez usta„ wy lub urządzenia reguluiące i znaglaiące."

Ad 4. Skoro włościanin nie za rzecz, nie za narzędzie rolnicze, lecz za człowieka będzie uważany, od wszelkiey arbitralności Rządu kraiowego, dziedzica, żołnierza, dostatecznie zabezpieczony; skoro równey opieki prawa, iak stan mieyski i szlachecki, używać rzeczywiście będzie; na ten czas uczuie niezawodnie potrzebę, korzyść i przyiemność nietylko posiadania własności gruntowey, lecz nawet doprowadzenia iey do coraz lepszego stanu. Dopóki przecie uciążliwe teraźnieysze iego położenie się nie zmieni, dopóty ani można rozsądnie żądać, aby włościanin załogi od pana prawem własności nabydź i straty nieustanne w nich wynikaiące na siebie przyiąć był skłonnym; owszém z pewnością przewidzieć można, że, ieżeli uciążliwości i dokuczania, iakich włościanin doznaie, nieustaną, nietylko włościanie pańszczyznę odrabiaiący wszystko utracą i do ostatniey nędzy przywiedzeni będą, lecz i okupnicy, czynszownicy, holendrzy (te wzorowe klassy włościan kraiowych) do Krymu lub na powrót w Niemieckie kraie, wynieść się będą przymuszeni.

Ad 5. Jak iedno Prawo, tak ieden też tylko Sąd dla wszystkich mieszkańców kraiowych zaprowadzonym bydź powinien. Skoro obowiązki, z kontraktu wynikaiące, przez którąkolwiek stronę nie sądotrzymane, Sąd tylko rozstrzygać w tey mierze może; co nieprzeszkadza urządzeniu doskonalszemu Władzy Policyyney wieyskiey, którąby w okręgu swym gminnym przewinienia policyyne karać, na grzywny lub areszt o chlebie i wodzie moc miała, np. za szkody w lasach, łąkach, ogrodach, zbożu, czynicne, niedokładne dopełnienie pańszczyzny, obelgi i t. p. sądziłbym iednak, iż urząd tey Policyi wieyskiey Wóytowi przysięgłemu i dwóm zpomiędzy nayrozsądnieyszych i nayrządnieyszych gospodarzy przez okrąg gminny wybranym, poruczony bydź może. Wywód słowny każdego Policyynego przewinienia i wyrok Sądu wóytowskiego na piśmie sporządzony bydź powinien, na przypadek odwołania się do Kommissyi porządkowey Woiewódzkiey, czy powiatowey. Dopóki Kodex kryminalny kráiowy przyiętym niebędzie, przynaymniey wyciąg Ustaw policyynych z prawa kraiowego Pruskiego służyćby, moiem zdaniem, za skazówkę do wymierzenia kar policyynych, powinien.

Ad 6. Już się powyżey nadmieniło, iakich środków Rząd użyć może, chcąc zachęcić lud wieyski do nabywania własności gruntowey; dodam tu tylko, że Rząd ani zabraniać powinien dzielenia gruntów na małe gospodarstwa, ani też do łączenia małych w większe, przeszkadzać, gdyż wszystko samo naypożytecznicy dla kraiu z czasem ułożyć się musi, skoro tylko włościaninowi nabydź własności godzi się, skoro mu się praca koło niey łożona nagradza, i skoro owoców swey pracy i zabiegów, tak on sam, iako i dzieci iego bezpiecznie używać mogą. Rząd wszystkie nieużyteczne odłogi, oddalone grunta, pustkowia, pastwiska w dobrach Królewskich i narodowych rozdać familiom osiadać chcącym powinien, i do tegoż równie przykładem swym dziedziców zachęcać. Niepotrzeba w tym zamiarze sprowadzać kolonistów z Wirtemberga, Bawaryi i innych kraiów Niemieckich, pożytecznicy i sprawiedliwiey ludność kraiową i kraiowców wspierać, niż tych nieznanemi ciężarami uciskać i do nędzy przywodzić, a obcych próżniaków do osiadania w kraiu naszym kosztem wielkim zachęcać, które po upłynieniu lat wolnych, powszechnie się nienagradzaią kraiowi. Dopóki rolnictwo w jakim kraiu iest w tak nędznym stanie, iż obcych dla przykładu i zachęcenia sprowadzać potrzeba rolników, dopóty systemma kolonizacyi cudzoziemcami może bydź pożyteczne, lecz kray nasz tego nie potrzebuie, a z wielorakich względów bez téy różnorodney ludności, obeyśdź się już może. Rząd starać się powinien także postępować coraz więcey w zaprowadzeniu szkółek parafiialnych, gdzieby się młodzież wieyska pisać, czytać, rachunków i katechizmu, nietylko dogmatycznego, lecz i moralnego wyuczyła. Seminaria duchowne doskonaléy, niż są teraz, urządzić należy, aby bogoboynych, przykładnych ze swych obyczaiów i rozsądnych dostarczały Plebanów. Szkółki industryyne byłyby także przydatne. To uczyniwszy, wszystko niemal Rząd dopełni, co zrobić może, aby włościanie do coraz lepszego mienia przychodzili, o nabycie własności starali się, i stali się coraz cnotliwszymi, rządniéyszymi i użyteczniéyszymi społeczności członkami.

Ad 7. Jest to zagadnienie, wielorako przez teoretyków ekonomii polityczney rozwiązane, iedni jak np: Arburtnoth, Arthurjung, i inni są obrońcami obszernych gospodarstw; Adam Smit małym pierwszeństwo przyznaie; lecz przy zupełney wolności dzielenia, wszystko do doskonalszéy przyydzie równowagi i przyyśdź musi, niż żebyśmy Austryackie, Pruskie, i t. p. ustawy zaprowadzać do kraiu naszego chcieli. Jeśli koniecznie naśladować innych mamy, naśladuymy Argliią, Szwaycaryą, Amerykę; gdzie rolnik i rolnictwo żadney przeszkody i mieszania się Rządu nie doznaie. Małe gospodarstwa utrzymywać mogą więcéy ludzi, a zatem więcéy ludności sprzyiaią, niepotrzebuią tyle koni lub wołów, iak wielkie gospodarstwa, dochod surowy (produit brut) iest w nich znaczniéyszy niż w wielkich, lecz dochód czysty (produit net) proporcyonalnie biorąc, mniéyszy; wielkie gospodarstwa zalecaią się znowu kosztownemi budowlami w oczy biiącemi, melioracyami, osobliwie których właścicielem iest człowiek w kapitały bogaty, i nakłady czynić skłonny. Rzućmy przecież okiem, choć na kray nasz Nadwiślański, mianowiciéy na Zuławy od Torunia do Gdańska i Elbląga. na 100 włokach Chełmińskich mieści się tam 20 do 30 właścicieli włościan; byłyżby tak zagospodorowane, gdyby do jednego należały właściciela, osobliwie któryby przez Dzierżawcę, Kommissarza, Ekonoma i poddanych niemi zarządzał?

Lecz skracaiąc moie uwagi, kończę na tém, że podług mego przekonania, prawa 21 grudnia 1807 i 18 stycznia 1810 są w stanie doprowadzić włościan i rolnictwo kraiowe do stanu kwitnącego i błogosławionego, byleby były ściśle wykonywane; przeciwnie odstąpienie od nich i zasad, na których się gruntuią, byłoby lekkomyślném znieważaniem i obrazą praw natury i Bozkich, zakałą dla narodu, cofnięciem się w cywilizacyi i zarodem nierządu dawnego, ciemności, niechęci i nienawiści skrytey, między synami jédney i wspólnéy matki, na którey opiekę, iak wszyscy się zarówno zasłużyli, tak równe do niéy maią prawo, tak też równy jey wymiar dla wszystkich dzieci oyczyzny, bez różnicy się należy.— W Kutnie dnia 20go października 1814 roku.

(podpisano) Gliszczyński.

AUSTRYA.

Gazeta, *Oesterreichischer Beobachter*, pod dniem 23 stycznia donosi z *Wiednia*: „ Na dzień wczorayszy przeznaczona od dworu szlichtada, była iednem z nayświetniéyszych i prawdziwie z Cesarską pompą wystawionem, widowiskiem. Zaczęła się około godziny 3, i w obliczu nieprzeliczonego zbioru widzów, z C. K. zamku, przez różne ulice i rynki do *Schönbrunn* jechała, gdzie dwór z gośćmi miał obiad, a potém był na teatrze. Porządek wjechaniu był następuiący: od-

dział C. K. jazdy; C. K. nadworny Zaprzężny, konno; dway C. K. gońcy, konno; C. K. urzędnik staienny, konno; sześciokonne sanie, z C. K. trębaczami nadwornymi i pałkierzem; dway C. K. staienni, konno; C. K. piérwszy béreyter z C. K. bereyterami, konno; sanie C. K. W. Koniuszego, któremu assystowało czterech bereyterów; sanie J. C. K. A. Mości i N. Cesarza Rossyyskiego, których orszak składał się z C. K. paziów, Królewsko-Węgierskiéy gwardyi, C. K. bereyterów i wielu C. K. masztalerzy; sanie K. Jmci Duńskiego i Pruskiego: orszak ich składał się z C. K. paziów, Królewsko-Węgierskiey gwardyi, C. K. bereyterów, i masztalerzów; daléy szły sanie obecnych w *Wiedniu* wysokich panów, osób należących do Cesarskich i Królewskich familiy, obecnéy tu wysokiéy Szlachty, w takim porządku, iak komu z losu przypadło. Orszaki piérwszych składały się z pewnéy liczby C. K. paziów i bereyterów, a wysokiéy Szlachty z bereyterów, za którymi jechali masztalerze. Wielkie sześciokonne sanie z turecką muzyką zamykały szlichtadę. W tymże porządku powróciło całe zgromadzenie po 9tey wieczorem, przy świetle goreiących pochodni, do C. K. zamku.

Korrespondent hamburski umieścił następuiący list z *Wiednia*, pod d. 16 stycznia: „Do narad ministrów czterech wysokich sprzymierzonych mocarstw, *Anglii*, *Rossyi*, *Prus*, i *Austryi*, względem interessów *Polski* i *Saxonii* od d. 12 t. m., należeć także zaczął minister Francuzki, Xżę *Tayllerand*. — Co się tycze *Polski*, mówią, iż znowu do dawnego wrócono się systematu, utworzenia oddzielnego królewstwa, pod Rossyyskiém panowaniem."

Korrespondent hamburski donosi z listu, z *Wiednia*, pod 16 stycznia: „K. J. Mość Duński Jenerała naczelnego woyska Rossyyskiego, Polskiém zwanego, Hrabiego *Beningsena*, orderem *słonia* ozdobić raczył.

Z innego listu z *Wiednia* teyże daty: „Przystąpiono teraz do rzeczy o handlu *Negrami*. Większość Kommitetu głównego postanowiła, aby rzecz ta na powszechnéy konferencyi roztrząsaną była. Posłowie *Hiszpański* i *Portugalski* tego byli zdania, aby ią odesłano do udzielnego Kommitetu tych mocarstw, które osady maią. Zdaią się oni przy tém obstawać, iżby ten handel nie zaraz przez ich rządy mógł bydź zniesiony. — Dziekan, Baron *v. Spiegel*, który do obrad w interessach kościelnych z Pruskim Kanclerzem Stanu Xiążęciem *Hardenbergiem* dotąd tu należał, wyiechał na powrót do *Münster*, swego oyczystego miasta. — Mówią, iż *Austryá* zrzekła się wszystkich pretensyy do *Krakowa*."

Tenże *Korrespondent* z listu z *Wiednia*, pod 15 stycznia donosi: „Stan interessów ieszcze się nie odmienił: układy z pośpiechem się odbywaią, ale żaden ieszcze punkt ostatecznie ukończonym nie został. Chociaż to pewná, że interessa *Polski* i *Saxonii* żadnéy iuż nie podlegaią wątpliwości, i żadnéy nie ulegną odmianie, jednakże ponad ogółem interessów owa ieszcze unosi się niepewność, która nie może bydź inaczéy usunioną, tylko przez podpisany i ogłoszony Instrument. Dawno iuż powszechna zgoda na to nastąpiła, i nikt w niéy nie czynił żadney trudności, ale tylko dla biegu innych układów oddalono się od téy rzeczy. — Upewniaią, iż na przyszłość *Moguncya* przez samo tylko woysko pruskie, albo też łącznie z woyskami związku niemieckiego osadzona będzie. — Lordowi *Castlereagh* udzielona została przez Xięcia *Wellingtona* uwaga, *Belgium* tycząca się, która ma bydź nader ważną w systemacie lądowym *Brytanii* W., a niektórzy zdaią się już spostrzegać skutki jéy w postępowaniu Lorda *Castlereagh*. *Belgium* i osadzony woyskiem pruskiém lewy brzeg *Renu*, z położenia swego, w iednakowéy są kombinacyi militarnéy względem *Francyi*, i bez wzaiemnéy pomocy, same przez się, bardzo niepewny byt miéć mogą. Francuzi czuią naymocniéy stratę *Belgiów*, i prędzéy czy późniéy usiłować będą je odzyskać. Przeto w jakimkolwiek kształcie ułożą się stosunki polityczne między *Anglią* i *Prusami*, zawsze, co do tego punktu, te państwa dla zobopolnego interessu nayściśley łączyć się muszą. — Sprawa *Szwaycaryi* iest prawie zupełnie co do ogółu ukończoną; lecz, co do szczególnych kantonów, pewnym bydź można oporu w niektórych rzeczach. *Szwaycarya* iest w pewnym względzie małym obrazem *Niemiec*, a te znowu drugim podobnymże obrazem *Europy*."

Tenże *Korrespondent hamburski* umieścił list z *Wiednia* pod 16 stycznia: „Rozstrzygnienie losu *Saxonii* ieszcze nie nastąpiło. Ze strony Pruskiéy nader ważna nota podaną została, w któréy dowiedziono, iż wcielenie do *Prus* całey *Saxonii* koniecznie iest potrzebne, a to dla otrzymania powiększenia, które traktatem paryzkim zapewnione im zostało. Xiążę *Talleyrand* piérwszy raz był obecny na konferencyi; czytano na niéy pomienioną notę i odpowiedź na nią Xięcia *Metternicha*: ale rzecz sama roztrząsaną nie była.

Komitet, któremu ułożenie interessów *Szwaycaryi* poruczono, dzieło swoie zakończył. Wygotowany przez niego Instrument, w tych dniach podpisany i Kongressowi do sankcyi podany zostanie.

Gazeta petersburska, *Ruski Inwalid*, z *Austryi*, pod napisem, *Kongres Wiedeński*, umieściła co następuie: „Większa iest teraz, niż kiedykolwiek była, nadzieia rychłego ukończenia Kongressu. Za dowód wielkiéy czynności może posłużyć i to, że w sam dzień *Narodzenia Pańskiego*, było wielkie posiedzenie Europeyskiego Kommitetu. Oczekuią teraz: jaki sprawi skutek ostatnia nota Pruska. W *Wiedniu* równie, jak i gdzieindziey, różné są strony, bardziéy do iednego, niż drugiego państwa, korzyści przywiązane. Wielu smutne tworzyło wnioski z każdéy wiadomości o rewiiach, poruszeniu woysk i t. d. Chociaż na te same dzieła w innym czasie zupełnie spokoyném poglądaliby okiem. Położenie *Europy* widocznie sprzeciwia się takowym wnioskom. Gabinety bardzo dobrze znaią duch narodów. Ileż to ran ieszcze zostaie do uleczenia? W *Austryi* niczego nie widać, coby mogło dadź powód do podobnych zamysłów: utrzymywanie bowiem 400,000 albo 500,000 ludzi na stopniu woiennym, iest to środek, którego również i inne mocarstwa nie odstępuią. Cesarz kazał sobie podać etaty woyska, a to w celu, iżby po zawarciu zupełnego pokoiu, mogło bydź zmniéyszoném. O wewnętrzném urządzeniu spraw *Europy* zgoła nic nie wiadomo. Zapewniaią, iż one z taką się odbywaią taiemnicą, iż ważniéysze noty nie tylko układaią, ale nawet własną ręką piszą Ministrowie. Zapewniaią także, iż jedno wielkie mocarstwo zgodziło się na spólne z *Prussami* zaięcie sprzymierzonych twierdz nad *Renem*. Bydź może, że i los kraiów zareńskich wkrótce się rozstrzygnie: a przynaymniéy Deputacya tamtéyszych Departamentów, z naywiększym około tego chodzi staraniem. Przyszły los *Polski* i *Saxonii* ciągle ieszcze głównym iest przedmiotem narad Kongressowych. *Rossya* i *Prussy* ieszcze w listopadzie podały swe w tym celu przełożenia: przyłączenie tych krajów do ich państw było treścią ich przełożeń. Wiadomo, że te przełożenia zaraz mocne sprawiły wrażenia na *Francyi*, *Anglii* i niektórych znaczniéyszych państwach niemieckich; to także utworzyło nie mało znaczącą stronę przeciwną, któréy byt nie może podlegać teraz wątpliwości. *Prusy*, przez złożone tabelle statystyczne, dowiodły, iż powinny otrzymać *Saxonią*, w zamianę, za swe posiadłości w *Polszcze*; że dla dostatecznego wynadgrodzenia, należałoby dla nich oddać ieszcze zaięte przez nie okręgi między *Renem*, *Mozellą*, *Mozą* i *Francyą*. Upłynęło kilka tygodni, nim na to przełożenie nastąpiła jakakolwiek, na statystycznych dowodach oparta, odpowiedź. Zasłaniano się saméмi tylko zarzutami dyplomatycznemi i protestacyami. Wiadomo, że i Król Saski podał także protestacyą, któréy obrońcami oświadczyły się *Anglia* i *Francya*. Nakoniec te dyplomatyczne obrony stwierdzono tablicą statystyczną, w któréy przeciwko pruskim rachunkom, położono inne rachunki, z których widocznie się pokazywało, na jakieby wynadgrodzenie

dla *Prus*, zgodzić się można było. Zaczęto od tego, że Państwo to wynadgrodzone być powinno za Prussy nowo-wschodnie, i wzamianie dawano zaięte przez nie kraie na lewym brzegu *Renu*. Ale się nie zastanowiono nad tém że kraie te niezmiernie daleko od *Prus* leżą, a dla swego położenia wymagaią mocnéy załogi; zatém więcey one w politycznym względzie są znaczącemi, niż prawdziwéy przynoszą korzyści. Na to w połowie grudnia odpowiedziały *Prusy* przez notę, w nader mocnych napisaną wyrazach, dowodząc w niéy, iż do tych kraiów z dawniéyszych ieszcze traktatów maią swe prawa; i że dla dogodności obu Państw niczego nie należy ustąpić z kraiów Saskich. Jednakże oświadczyły powolność swoię do dalszych w tey mierze układów, podług których, w zamianę dla Króla Saskiego wskazywano kraie, maiące 800,000 mieszkańców. Łacno iest wyobrazić sobie, że *Francya* okazywała ze strony swoiéy wcześnieyszą powolność, niżeli od niéy tego żądano. Jest atoli przyczyna rozumiéć, że *Niemcy* niechętnie przyymą to jey oświadczenie. Oświeceńsza część narodu przekonana iest, że wszystkie te rzeczy przyiacielskim sposobem zakończone będą. Po téy Pruskiéy nocie zupełnie przerwano porozumiewanie się na piśmie, a powrócono do ustnego, jak było na początku Kongressu."

WŁOCHY.

Gazeta Wiedeńska, *Oester. Beob.* wyraża: „*Monitor* neapolitański, pod 22 grudnia zawiera następuiący artykuł: „Oświadczenia, które w Parlamencie angielskim względem stosunków Króla Neapolitańskiego z *Brytanią W.* czynione były, zdolne są do wzbudzenia nayżywszych wrażeń. Przez nie zupełnie usprawiedliwione zostało to ślachetne zaufanie, z jakiém Król nasz w stanowiącey chwili oświadczył się za sprawą, dla którey cała *Europa* w związek weszła. Nie dała się słyszeć w Parlamencie angielskim naymnieysza przeciwność do uważania Króla neapolitańskiego za sprzymierzeńca *Brytanii W.*, i chociaż nié ma zawartego w podobnym względzie traktatu między obydwóma mocarstwami, iednakże za równe, co do znaczenia z podobnym traktatem, przyięto przystąpienie Lorda *Castlereagh* do traktatu między tym Królem i *Austryą* zawartego. P. *Ponsonby* powiedział nawet: prowadzić woynę przeciwko Królowi Neapolitańskiemu, byłoby toż samo, co wydadź woynę *Anglii*, za gwarantowanie posiadłości iego. Nic nie może większego poważenia dla rządu angielskiego wzbudzić, nic bardziey nie dowodzi wysokiéy mądrości iego Radzców, iako tak zgodne tłómaczenie się Ministrów wśród nayżywszych nawet rozpraw. Stosownie do tych zasad, Kanclerz skarbu w naymnieyszym względzie nie podał w powątpiewanie związków *Anglii* z *Neapolem*; usiłował on tylko dowieśdź, że związków tych, które *Angliia* ma z *Sycyliią*, nie należy brać za iedno. P. *Wellesley-Pole* wyraźnie się w tém oświadczył, iż, ieżeli się teraz zezwoli na posiłki dla Króla sycyliyskiego, nie dla tego się to stanie, iżby dawać mu pomoc w zamiarze podbicia Królestwa neapolitańskiego."

Taż gazeta umieściła poselstwo Szlachty Królestwa neapolitańskiego, przez 472 podpisy upoważnione, którego treść wyświeca się z następnéy odpowiedzi Króla: „Poselstwo, które Szlachta moiego Królestwa uchwaliło przesłać do mnie, iest nayprzyiemnieyszém dla serca moiego. Uczucia i życzenia w niém wyrażone, zupełnie się zgadzaią z uczuciami i widokami memi. Nigdy godniéy nie okazała Szlachta swego chwalebnego tytułu i swoich praw, iako w tey uroczystey okoliczności, kiedy, odrzucaiąc wszelkie prywatne widoki i zapominaiąc na wszystkie swe starodawne przywileie, iednoczy swe głosy iedynie dla sprawy Monarchy i państwa. Przemawia ona duchem rzetelnego patryotyzmu i chwały. Narod Neapolitański, od naydawnieyszych czasów tak sławny, w nowszych czasach przez swe dzieła, tak chlubne zjednał dla siebie imie, które mu zapewniło sławę ślachetnéy nieinteressowności, sławę która mu konieczną cześć iednać musi. Żąda Szlachta ustanowień, któreby zapewniały trwałość liberalnych rządów; życzenie to iest zaiste życzeniem całego narodu; ia zaś wiém, że tak iest. Jużby się to było dopełniło, gdyby polityczne burze zamiarom moim oporu nie stawiły. Pierwszym celem troskliwości naszéy była niepodległość narodowa. Otrzymaliśmy ią; waleczność woyska moiego ią zabezpiecza. Możemy się teraz poświęcić wewnętrznemu urządzeniu Królestwa, i moie myśli dążą do tego ważnego celu. Ustanowienia, wieku naszego godne, równie są potrzebne dla szczęścia narodu, iak dla świetności i mocy tronu. Wyznaię, iż za mnieyszą mam dla siebie panować, iako temu ludowi, do którego tak wielką miłością iestem przywiązany, i który tyle mi dał dowodów miłości swéy ku mnie, nadadź rząd umiarkowany i sprawiedliwy, w czem narod radami swoiemi mię wspomaga, dla ubezpieczenia się od namiętności i przesądów; rząd, który od zacnego narodu neapolitańskiego tak iest pożądany, iako rząd, który samo dla nich szczęście zapewnia. Oby! Szlachta potomkom swoim w naydroższym zostawiła spadku ten, tak chwalebny charakter, który tak świetnym okazała sposobem; a moi potomkowie równie, iak ia, z ukontentowaniem widzieć w niey będą naywarownieyszą tronu podporę."

W *Neapolu* d. 1 stycznia po złożeniu powinszowań Królowi, władze znaydowały się na *Te Deum*. Wieczorem teatr był oświecony. — W wigiliią Nowego Roku Xiężna *Wallii* świetny bal dawała, na którym znaydowali się Królestwo Jchmć. Dla paroxyzmu febry Królowa wcześnie musiała się z niego oddalić.

W. Xiążę Toskański z rodziną swoią ciągle w *Pizie* przebywa; często iednakże do *Florencyi* iеździ.

Aż do d. 10 stycznia trwało w *Genui* oddawanie hołdu ieneralnemu Kommissarzowi Króla Sardyńskiego, przez władze cywilne, woyskowe i duchowne. Dnia pomienionego nastąpiło wykonanie przysięgi; woysko wcześniéy iuż też przysięgę wykonało, otrzymało podarki; oficerowie zaś czestowani byli. Do d. 11 stycznia żadne ieszcze nie nastąpiły odmiany w urządzeniu władz administracyynych. Przez ogłoszenie d. 9 stycznia, zabronił Kommissarz ienеralny kupowania broni i zaciągu rekrutów dla cudzoziemców. W drugim zaś ogłoszeniu tegoż dnia nastąpiło wprowadzenie sardyńskiey kokardy (błękitney), bandery, herbów i patentów; zalecono też na przyszłość używać w pisaniu wyroków sądowych ięzyka włoskiego i łacińskiego, w imieniu Króla *Wiktora Emanuela*.

Oto iest treść patentu Króla Sardyńskiego dla Kommissyi organizacyynéy kraiów Genueńskich: Król w tytule swoim nazywa się Xięciem Genueńskim. Patent zawiera 17 punktów i iest datowany w *Turynie* d. 23 grudnia, roku od narodzenia Pańskiego 1814, a panowania Króla, 13go. Genueńczycy porównani są we wszystkiem z poddanymi Królestwa Sardyńskiego; przypuszczaią się do wszystkich urzędów obywatelskich, sądowych, woyskowych i dyplomatycznych, z zapewnieniem wszystkich przywileiów; wolno jednakże będzie Królowi uczynić potrzebne modyfikacyie. Szlachta przypuszcza się do wszystkich urzędów dworu &c. Woysko Genueńskie wciela się do woysk Królewskich: oficerowie, i podoficerowie zatrzymuią swe stopnie. Herb *Genui*, do herbu Królewskiego, a kolor genueński do bandę-

Dozwala się drukować — Z. Niemczewski P. Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzów

ry Królestwa iest przyięty. Wolny port genueński zatrzymuie też same urządzenia, iakie miał za rzeczypospolitey. Obiecuie Król naywiększą uczynić łatwość dla handlu przewozowego z tego portu do państw swoich, z opłatą cła umiarkowanego. W każdym okręgu intendencyynym utworzyć się ma Kommissya administracyyna, ze 30 Członków znakomitszych obywateli klas różnych, która ma zatrudniać się potrzebami swoiego okręgu, czynić w nich przedstawienia, robić rozkłady podatkowe, &c. Żadne nadzwyczayne postanowienie Senatu Genueńskiego przyiętém przez Króla nie będzie, ieżeli nieuzyszcze zezwolenia Rady prowincyonalney większością głosów. *Maximum* podatków na kraie genueńskie nałożyć się przez Króla maiących, bez wezwania Rad prowincyonalnych, nié ma bydź wyższe nad te, iakie się pobieraią teraz proporcyonalnie do innych części państwa. Nadzwyczayne też podatki, również proporcyonalnie podwyższyć Król sobie zastrzega wolność. Dług kraiowy równie, iak za przeszłego rządu francuzkiego, iest gwarantowany. Zabezpieczaią się wszystkie dożywotnie pensye. Duchowieństwo płci oboiey tak świeckie iak zakonne również zatrzymuie prawo pobierania pensyy od rządu naznaczonych. W *Genui* ustanowi się W. Trybunał, z równemiż przywileiami iak w *Turynie*, *Sabaudyi* i *Nizza*, i równie, iak one, ma tytuł *Senatu*. Moneta Genueńska; równie z Piemontską przyymuie się w kassach kraiowych. Zaciąg do woyska lądowego i morskiego z ludu genueńskiego, ma bydź w równym stosunku z innemi częściami państwa. Kompania gwardyi genueńskiey będzie czwartą kompanią gwardyi Królewskiey. Król w *Genui* stanowi Radę miasta złożoną ze 46 Szlachty, 20 obywateli ze swoich dochodów żyiących lub wolnemi sztukami zaymuiących się, i 20 z kupców znacznieyszych. Pierwsza nominacya Członków zależy od Króla, na przyszłość od wyboru, przez Króla potwierdzonego. Prezydent ma tytuł Syndyka, a Członkowie Radzców miasta. Wolno Królowi powierzyć prezydencyą osobie wysokiey rangi. Rada miasta zarządza iego dochodami, policyą i dozorem zakładów dobroczynnych. Kommisarz Królewski ma bydź obecny na posiedzeniach Rady. Członkowie Rady maią właściwe ubiory, a Syndyk prawo używania *zymmary* i togi równie, iak Prezydenci Trybunału. Uniwersytet genueński ma równe prawa z Turyńskim, i równie ze wszystkiemi zakładami edukacyi, sztuk, wychowania i dobroczynności, iest pod opieką Króleską. Będzie w *Genui* ustanowiony trybunał handlowy i kamera handlowa. Rozkażuie Król podadź sobie proiekta względem przywrócenia banku *ś. Jerzego.*

Gazeta paryzká, *Journal des Débats*, donosi z *Rzymu*, d. 22 grud. „ Hr. *Juliusz Polignac*, ostatniéy niedzieli, przez ambassadora francuzkiego, prezentowany był Papieżowi, który przyiął go ze szczególnieyszą dobrocią, posadził go obok siebie, długo z nim rozmawiał, rozpytuiąc się o szczęściu *Francyi* i miłości *Francuzów* do Króla. — Powiadaią, iż Rząd, na żądanie dworu hiszpańskiégo, kazał uwięzić pewnego Jenerała hiszpańskiego, który od kilku dni tu się znayduje. Domyślaią się, iż on był wysłanym przez nieukontentowanych hiszpańskich dla zaproszenia *Karola IV*, aby nie zwlekał dłużey *przychylenia się swego do życzeń hiszpańskiégo narodu*. Mówią, że *Karol IV* czynił przełożenia wcelu niedopuszczenia aresztowania tego Jenerała, ale te były bezskuteczne, i tyle tylko dokazał, że go do *Hiszpanii* nie odesłano. Wnoszą, że Jenerał ten od dawnego czasu utrzymywał korrespondencyą z Xiążęciem Pokoju.

Taż gazeta, z *Rzymu*, d. 21 grud. „ Aresztowano tu wczora wiele cudzoziemców i mieszkańców miasta. Na wielu *Hiszpanów* oko mieć zaczęto, od czasu, iak podobnegoż losu doznał Jenerał hiszpański.

Taż gazeta, z *Breszcii*, d. 22 grud. „ Między *Dezenzano* i *Veroną*, w bliskości miéysca, *la Pappa*, zwanego, z *Wiednia* do *Wenecyi* jadący goniec przez zbóyców osobliwszego rodzaiu był napadniony. Odebrali mu papiery, śmiercią grożąc, jeżeliby nie wszystkié im oddał. Scisle go trzęsli. Pieniędzy nie tknęli. „ *Jesteśmy przyiaciele*, rzekli, *niech żyie włoska ziemia*! „ i dali mu 15 dukatów. Rząd ściga sprawców téy zbrodni.

Korrespondent hamburski donosi ze *Włoch*, pod d. 6 stycznia. „ Spisek medyolański uważaią za skutek dzieła Towarzystwa *Karbonatów*, które po lipskiéy bitwie, aż do kwietnia 1814 było iak nayczynniéyszém, a ieszcze w 1813 z powodu „ noty pewnego *Włocha* do mocarstw sprzymierzonych, o potrzebie *Związku Włoskiego* dla pokoiu *Europy* „ miał się utworzyć. W nocie zaś tey, którą autor, P. *Bosella z Savony*, miéysca urodzenia Papieża, w październiku roku przeszłego, Królowi Francuzkiemu podał, wyrażoné jest życzenie: aby wszystkie państwa włoskie w jeden związek były złączoné: a głową związku był Papież, Król neapolitański, lub też inny monárcha, ale od obcego wpływu wolny. Idea ta natychmiast od znakomitszych mężów we *Włoszech* przyięta, a od Rządu angielskiego, osobliwie za panowania francuzkiego, użytą została, do utworzenia centralnego punktu oppozycyi, która się w ówczas w górnych i środkowych Włochach potężną zrobiła, i tym czasém coraz więcey tajemnie działania swe rozszerzała.

W czasie wyprawy *Bonapartego* do *Egiptu*, Chrześciianie w *Turcyi* europeyskiey, a naybardziey w *Konstantynopolu*, wielkie cierpieli prześladowanié. Uciekło ich ztamtąd około 800 na wyspę *Cypr*, gdzie od mieyscowego Rządzcy doznali obeyścia się pełnego ludzkości. Teraz przysłali oni do Papieża deputacyą, z doniesieniem o losie swoim.

Tenże *Korrespondent*, z *Florencyi*, d. 26 grud. „ W *Rzymie* aresztowano wiele osób, z liczby nieukontentowanych *Hiszpanów*, którzy starali się *Karola IV* skłonić, do powrócenia na tron hiszpański.

Tenże *Korrespondent* z *Rzymu*, pod d. 3 grudnia: „ Temi czasy w *Wenecyi* aresztowano kilka osób, które należały do spisku medyolańskiego — Niepewna to jeszcze, że Papież i Król *Joachim* zbliżyli się z sobą — Zapewniaią, iż przeciwko Kardynałowi *Moury* surowych użyto środków. — Król *Karol IV* otrzymał gońca z *Wiednia*, i rozeszła się pogłoska, iż depesze te ściągaią się do proiektu angielskiego, względem oddania wyspy *Sardynii*, *Ludwikowi*, Królowi *Hetruryi*, w nagrodę za państwa jego we *Włoszech*, które mu powrócone bydź nie mogą. "

Tenże *Korrespondent*, z *Neapolu* pod d. 31 grud. „ Dwóch naszych gońców, do *Wiednia* wysłanych, na drodzé zatrzymano i depesze odebrano. "

Gazeta Ryska, *Zuschauer*, donosi z *Rzymu*, pod d. 21 grud. „ Z wielką starannością złożono w tajemném archiwum wszystkie exemplarze pisma, któré pierwszych dni teraźnieyszego miesiąca drukowané było. Zapewniaią, że ono nie będzie wydaném, i że jedynie tylko światłu pewnego potężnego monarchy i jego poważnym przełożeniom winniśmy, iż utrzymaną została spokoyność publiczná, któraby przez to pismo w wielu katolickich państwach zaburzoną bydź mogła. — Zdaje się, iż zamiarem było Papieża, ogłosić we wszystkich krajach nieważność przedaży dóbr kościelnych. — Podobno, Papież uczynił protestacya, przeciwko wyniesieniu *Rawenny* na Xięstwo, dla *Ludwika* Xiążęcia *Hetruryi*.

ANGLIA.

Gazeta paryzka, *Journal des Debats*, donosi z *Londynu*, pod d. 9 stycznia: „ Osoby, które rozumieią się bydź dobrze świadomémi, utrzymuią, iż *Lord* i *Lady Castlereagh* aż do wielkiéy nocy ieszcze w *Wiedniu* zabawią. — Mówią, iż córka péwnego baroneta angielskiego, przed kilką laty zmarłego, która w czasie pobytu Monarchów w *Londynie*, powszechnie za naypiękniéysza z dam angielskich była uważana, teraz *lewą ręką* zaślubioną została Xięciu *Augusto*-

wi pruskiemu — Kawaler *Henryk Wellesley*, ambassador J. K. M. przy dworze madryckim, wkrótce spodziewany iest do *Anglii*. Przybył on z *Hiszpanii* do *Paryża* d. 31 grudnia; a był w téy drodze dwa tygodnie. Różne są domysły o przyczynach, które go zmusiły do opuszczenia dworu Madryckiego — Dziennik o stanie zdrowia królewskiego, pod d. 7 stycznia wyraża: „Pomieszanie umysłowe Króla trwa ciągle; ale J. K. M. ostatni miesiąc przebył w stanie nayspokoyniéyszym.” — Powiadaią, iż Lord *Castlereagh*, chcąc się uwolnić od ambarassu, w którym go trzyma podwóyny jego traktat z Królem Neapolitańskim przeciw Królowi Sycyliyskiemu, a z Królem Sycyliyskim przeciw Królowi Neapolitańskiému, podał, ustąpienie *siedmiu-wysp* dla Króla Sycyliyskiego, w nagrodę za *Neapol*. Lecz *Austrya* odzywa się z prawami do tych wysp, jako niegdyś cząstki jey wynagrodzeń za kraie włoskie. — Pewná iuż teraz że Xiążę *Brezyliyski* nie powróci do *Lisbony*. Sir *J. P. Beresford* wkrótce tu iest spodziewany: gdyż Xiążę z wielką grzecznością wymówił się od przyięcia ofiarowanéy posługi, w przewiezieniu go do *Portugalii*. Cóż teraz robić będą ministrowie? P. *Canning* czy zostanie w *Lisbonie* jako ambassador, z ogromną pensyą?

St. Domingo

Ostatnie wiadomości z *St. Domingo*, odebrane przez *Jamaikę*, potwierdzaią: iż wysłanie Pana *Auxeron Lavaisse*, który od tymczasowego rzadu w *Paryżu*, przed przybyciem ieszcze *Ludwika* XVIII, mianowany został Kommissarzem królewskim w *St. Domingo*, zupełnie nie otrzymało zamierzonego celu. Naczelnik murzynów *Christophe* (który zrobił się Królem) i Naczelnik Mulatrów *Pethion* (który przestaie na tytule Prezydenta), jak się zdaie, nie ufaią oświadczeniom Pana *Lavaisse*. Do pierwszego z nich pisał P. *Lavaisse* list w następuiących wyrazach: „W układach pokoiu Mocarzy *Europy* o wszystkiém pomyślano. Przekonany jestem, iż JW. Pan posiadasz tyle oświecenia i tyle ślachetności, iż zechcesz przestać na tém, że możesz bydź znakomitym szlachcicem, i naczelnym Oficerem pod dawną dynastyą *Burbonów*, których utrzymać na tronie *Francyi* podobało się Opatrznosci, właśnie, jakby dla zawstydzenia wszelkich rachub ludzkich. Przeniesiesz zaiste JW. WP. przeznaczenie znakomitego sługi, potężnego Monarchy *Francyi*, nad przeznaczenie, więcéy, jak niebespieczne, Naczelnika zbuntowanych niewolników. Wiadomo mu zapewne, o czém wie każdy w *Europie*, chociaż to dyplomatycznie ogłoszoném nie zostało, iż mocą głównego warunku układu, który Władzcy *Europy* swoiém monarchicznem słowem zatwierdzili, maią oni wszyscy łączyć siły swoie dla zniszczenia rządów, które, skutkiem rewolucyi francuzkiéy, utworzyły się w *Europie* lub nowym świecie. Wiedz nadto JW. WP. iż W. *Brytaniia* iest główną sprężyną takowego przymierza, któremu rychléy lub późniéy inne Mocarstwa uledz muszą, a każdy rząd lub Naczelnik poddadź się wahaiący, jako zdrayca albo bandyta ukaranym zostanie.”

Christophe kazał list ten przełożyć głównéy swoiéy Radzie, która go zupełnie odrzuciła. W krótce *Christophe* wydał odezwę burzliwszą ieszcze od wszystkich poprzedniczych. Niewiadomo, co *Pethion* czynić zamysla?

Odezwa Chrystopha wydana, po otrzymaniu listu francuzkiego Kommissarza P. Lavaisse.

Cap Henry dnia 22 października 1814.

Mieszkańcy Haity! Wasz sposób myślenia, wasze ślachetne przedsięwzięcia, są godne naszych, a wasz Król zawsze będzie godny waszych. Gniew nasz doszedł do naywyższego stopnia. *Haity* odtąd zamienia się w wielki obóz. Bądźmy gotowi do walczenia z témi mocarstwami, które nam łańcuchami, niewolą i śmiercią grożą. Mieszkańcy Haity! świat cały ma na was obrócone oczy. Niech nasze postępowanie zawstydzi naszych oszczerców, a niech odpowie powziętemu o nas mniemaniu przyiaciół ludz-

kości. Łączmy się wszyscy; niech nas jedna ożywia żądza wytępienia nieprzyiaciół naszych. Od iednomyślnégo działania naszego związku i od usiłowań naszych, zależy szybkie zwycięztwo naszéy sprawy. Daymy potomkóm wielki przykład męztwa; walczmy z chwałą, i niech raczéy wymazani będziemy z rzędu narodów, aniżelibyśmy mieli się zrzec naszéy wolności i niepodległości. Jako Król, umiemy żyć i umierać, jak przystało na Króla. Zawsze mnie widziéć będziecie na czele w dzieleniu niebespieczeństw i trudów. Jeżelibyśmy żyć przestali pierwéy, nimbyśmy wasze zabespieczyli prawa, przypominaycie w tedy nasze czyny; a jeżeliby tyranom naszym udało się zagrozić waszéy wolności i waszéy niepodległości, dobądźcie wtedy z ziemi kości moie: one wam ieszcze przewodniczyć będą do zwycięztw i zapewnią wam tryumf nad waszémi odwiecznemi i nieubłaganemi nieprzyiaciołmi. (*z Gaz. Berl.*)

DZIENNIK WILENSKI.

1 Stosownie do prospektu w dniu 17 grudnia roku przeszłego, na *Dziennik Wileński* wydanego, Nr 1wszy tego peryodycznego pisma, z druku wyszedł, i jutro w Niedzielę to iest dnia 31 stycznia teraźniéyszego, po obiedzie o godzinie 3ciey, w xięgarni Uniwersytetu na ulicy święto Jańskiéy wydawanym będzie — Prenumerata roczna na *Dziennik Wileński*; przyymuie się zawsze u niżey podpisanego, na miéyscu: rubli srebrem 3 kop. 60, czyli złotych 24; a z pocztą rubli srebrnych 5. — Wilno dnia 30 stycznia 1815.

Józef Zawadzki Typograf.

1 Od Rządu Guberńskiego Wilenskiego, czyni się ogłoszenie: iż w Izbie Skarbowéy Wileńskiéy będzie się odbywała licytacya, na wypuszczenie w dzierżawę, do roku 1819, w mieście Poniewieżu, traktyeru i młyna; życzący przeto sobie wziąć takową dzierżawę, zechcą stawić się z prawnemi i dostatecznémi ewikcyami do Wileńskiey Izby Skarbowéy, w terminach: pierwszym, dnia 5go; drugim, dnia 10go; a trzecim i ostatecznym dnia 15go marca teraźnieyszego roku — Dnia 17 stycznia 1815 roku — Sowietnik Zenon Machwic — Sekretarz Dmitrewski.

1 Od Mińskiego Rządu Guberńskiego, obwieszczaią się wszyscy Wierzyciele Jenerała Majora Józefa Wisczyńskiego, ktorzy nie otrzymali, stosownie do postanowienia Rządzącego Senatu, zawartego w jegoż ukazie pod dniem 26 nowembra 1814 roku, decyzyj, iż maią oni weysdź z prosbami do Sądu Exdywizorskiego w maiątku pomienionego Wisczyńskiego, jako do urzędu, który iest obowiązanym w ich rzeczy czynić pierwsze postanowienie. Dnia 17 stycznia 1815. — Sekretarz Czerniejew.

1 Od Mińskiego guberńskiego Rządu, czyni się ogłoszenie, aby życzący wziąć w dzierżawę na trzy lata następne, stacye pocztowe w gubernii Mińskiéy i Pttcie Mińskim, przybywali do Mińskiéy Izby Skarbowéy, dla licytacyi odbywać się maiącey następuiącego 1815 roku od dnia 1go do 15go marca, z dostatecznemi o stanie swym dowodami i odpowiedniemi ewikcyami — Dnia 31 grudnia 1814 roku.

Sekretarz Czerniejew.

1 Roku 1815 miesiąca Januarii 21 dnia — Sąd Podkomorsko Taxatorsko Exdywizorski Dzielczy, w Dobrach Kurklach w Powiecie Wiłkomirskim w Gubernii Litt: Wileńskiey Dekretami Remissyinemi Sądu Głównego Litt: Wileńskiego 2. Departamentu, iednym Roku 1804 decembra 15 i drugim roku 1812 februarii 29 na podział Dóbr po zeszłych Adamie i Maryannie z Zabiełłów Marszałkach Oniksztyńskich rodzicach i Ferdynadzie Bracie Grafach Platerach, między rodzeństwem sched Antonim i Tadeuszem Marszałkowiczami Oniksztyńskiemi oraz Krzysztofem Starostą Bernatowskim bracią Graffami Platerami i Anną z Platerów Xiężną Giedroyciową Marszałkową Pttu Wileńskiego Siostrą, tudzież na dopełnienie satysfakcyi przez wydział taxy i Exdywizyi dla tychże Adama i Maryanny z Zabiełłów Marszał: Oniksztyńskich Rodziców i Ferdynanda zeszłych, oraz żyiącego Antoniego Synów Grafów Platerów naznaczony, po kilkrotnych odkładach, naznaczeniu pomiary Dóbr i komportacyi przez wszystkie strony papierów, po zaawizowaniu pierwszym przez rezolucyą swoią pod dniem 6 aprila r. 1812 w gazetach Kuryera Lit: i przez zagraniczne, powtóre pod dniem 28 miesiąca Julii, potrzecie pod dniem 10 decembra roku 1814, po załatwieniu wyroków akcessoryinych w uskutecznioney pomiarze Dóbr przez naznaczonych Komorników, i po dopełnieniu przez Strony komportacyi, do kontynuacyi dzieła w terminie z odkładu pod dniem 10 miesiąca xbra roku przeszłego 1814 uczynionego, na dniu wczorayszym zjechawszy, przystępować do rozprawy Stronom zalecił, i że na skutek Remissyinych Dekretów do rozbioru dzieła bez żadnych zwłok, nie uważaiąc na niestawność któreykolwiek Strony pod zare-

olizowaniem na debitorach, i pod amissyą kredytorskich pretensyów, przedsiębierze i kończyć będzie, ażeby wszystkie Strony do tego Sądu należące do rozprawy przystępowały ostatecznie ostrzega, i o tym do powszechnéy wiadomości przez trzykrotną w gazecie Kuryera Litewskiego i w zagranicznych awizacyą ogłasza. — Michał Wawrzecki b. Podkomorzy Pttu Brasław: — Jabób Towiański b. Pisarz Ziem: Pttu Wileń: — Ignacy Brzozowski Sędzia b. Grodz: Brasław:

1. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski Massy JJWW. Józeffa Wołłodkowicza Marszałka Gubern: Minsk: i Kawalera — Udzielnie, JW. Karoliny z Hrabiow Brzostowskich Wołłodkowiczowey Marsz: Gubern: Minsk: z osob niżey podpisanych złożony, stosownie do Dekretu Departamentu 2go Sądu Głłgo Littgo Wileń: Roku 1813 9bra 15 dnia zapadłego, ułatwiwszy czynnoscie pierwszemu terminowi właściwe, gdy odbywaniem Aktow w Dobrach Konkursowych samego JW. Wołłodkowicza zaymował się, zakroczona śmierć Sędziego Romanowicza komplet składaiącego, dzieło to przerwała — W celu kontynuacyi którego, wszystkim Wierzycielom wspomnionego JW. Marszał: Gubern: wydane zostały w Guberniach, Wileńskiey, Mińskiey, Witebskiey prawne, w Jmieniu Urzędnikow z Sądow Głłnych wyznaczonych obwieszezenia — a między tym z Jnstancyi JW. Karoliny Wołłodkowiczowey Marszał: Gubern: Mińskiey Roku 1814 9bra 10 dnia zapadł w tymże Departamencie 2gim Sądu Głłgo Littgo Wileń: z Jey Wierzycielami pozwanemi i Pozwać się mogącemi, drugi Remissyyny Dekret, wymiar satysfakcyi dla onych przez rozdział maiątku Sądowi niniéyszemu poruczaiący — Z tym pryncypalnie przedpisaniem, iż przyłączenie Sprawy JW. Marszałkowey Wołłodkowiczey, nie ma bynaymniey zrywać Sprawy JW. Wołłodkowicza, do Oczewistego zbliżoney iuż stopnia — Z jego względu, rzeczony Sąd Taxatorsko Exdywizorski, wszystkim Wierzycielom, tak JW. Marszałka Wołłodkowicza, iako samey JW. Marszałkowey Wołłodkowiczowey; tudzież ich Debitorom, i każdemu w iakimkolwiek względzie, do konkursu wyż opisanego wpływ maiącemu, wiedzieć daie: Jż w zebranym dopiero komplecie od połączenia Spraw oboyga JJWW. Marszałkow Wołłodkowiczow rozpoczął Komportacyą wzaiemną między Aktorami a ich Wierzycielami — osobno z Jnstancyi JW. Wołłodkowiczowey: na JJWW. Józefie Wańkowiczu b Marsz: Guberń: Mińskim i Oskierkach — Z instancyi JW. Wołłodkowicza, na WW. Sowietniku Szembeku i Sukcessorach Sowietnika Swidy, Obligów i wszelkiego tytułu papierow, po zeszłey Sttnie Haiewskiey Wołłodkowiczowey, pozostałych, a w ich rękach znayduiących się — tudzież na X. Korwelu Testamentu wspomnioney Sttny Wołłodkowiczowey, nakoniec z instancyi Kredytorow Komportacyą wszelkich papierow massę Funduszu wyświecaiących w naturze, a ruchomości, sprzętow &c. przez Regestr na JW Marsz: Gubern: Wołłodkowiczowey na dzień 10 Februaryi Roku idącego do Kancellaryi swoiey w Łazdunach w Pcie Oszmian: leżących, nakazał. — Jżby na tenże termin Komornicy, Dóbr Konkursowych mappy Geometryczne, oraz Jnwentarze — Zaś Administratorowie kwity, ile z intrat dóbr sobie poruczonych, na rzecz procentow, od summ Kommissyi Edukacyyney, i prykazowi obszczego przezrenia Mińskiego należnych, wnieśli; ile Monarszych podatkow opłacili, niemniey Regestra Ekonomiczne iak nayrychley złożyli, zalecił — Poczem dopiero do Kontynuacyi Aktow w Łazdunach, przystąpił — po wyexpedyowaniu których, w tymże celu do Mca Julii w Gubernii Minskiey uda się — To ukonczywszy, w dniu 10 Februaryi Roku teraźnieyszego, do spełnienia poruczoney sobie Dekretami Remissyinemi czynności, i do rozwiązania wszelkich sporow, na mieyscu Remissą wyznaczonym w Łazdunach przystąpi — Ażeby więc interessowane osoby, przez się lub Plenipotentow swoich, przed Sąd Exdywizorski stawały, każdego z nich wzywa. Z tym ostrzeżeniem, że iak naymnieysza zwłoka robiłaby Funduszowi Konkursowemu niezmierną szkodę, tak Sąd całość onego mieć na baczeniu obowiązany, nietylko na nikogo oczekiwać nie będzie, lecz na pretensyą spoźniaiącego się amissyą w myśl Dekretow Remissyynych, i zwyczaynego porządku ogłosi a na Debitorach wszystko z expensami wedle żałoby strony stawaiącey wskaże Dat w Łazdunach 1815 Januar: 23 dnia.

Józef Kuczewski Prezes Exdywizyi.
Wincenty Szukszta Exdywizor.
Stefan Gieczewicz Pisarz Grodz: Wileń: Exdyw:
Ignacy Kłoczkowski Prez: Ziem: Ptu Duneb: Ex:
Jgnacy Chomski Sędzia Ziem: Ptu Wileń: Exd:
Jan Zongołłowicz Z. W. b P. R. E.

2. Sąd Taxatorsko-Exdywizórski Dekretem Remissyinym Sądu Głównego Gubernii Grodzieńskiey Departamentu 2go pod dniem 9 marca 1814 roku do maiątku W. Jôzefa Wygonowskiego wyznaczony, ufundowawszy sądownictwo swoie na dniu 1 maia tegoż roku w dobrach Baranki w Powiecie Brzeskim Gubernii Grodzieńskiey ku temu przeznaczonych, stosowne do powyższego Dekretu Akcessoryiae wyroki poczynił, termin powtórnego ziazdu na dzień

17 augusta zeszłego 1814 roku przeznaczył. W iakowym czasie z powodu odkrycia się dalszego WW. Wygonowskich funduszu, i za pôyściem stron do Sądu Głównego, nastąpił powtórny Dekret Sądu Głównego teyże Gubernii dnia 30 7bra 1814 roku, przeznaczaiący taxę i Exdywizyą dóbr, nie tylko Baranków, Niełoiewicz, lecz i kamieniey Zyrowickiey w Powiecie Brzeskim dziedzicznych WW. Wincentego i Józefa Wygonowskich Podkomorzyców Braci rodzonych dla usatysfakcyonowania z ich sched ich własnych wierzycieli. W skutek zatym takowych dwóch Dekretów powyżey wzmienionych obwieszcza niniéyszym tak Debitorów iako też wszystkich Kredytorów i Pretensorów WW. Wincentego i Józefa Wygonowskich Podkomorzyców Brzeskich, iżby się z dowodami swoiemi do tego Sądu Taxatorsko Exdywizorskiego na dzień 15 Msca marca v. s. roku bieżącego 1815 w dobrach Barankach i Zyrowickiey Kamienicy w Gubernii Grodzieńskiey Powiecie Brzeskim położonych, kontynuować się maiącego, niezawodnie iawili; z tym zastrzeżeniem: iż na mocy przepisanych sobie reguł pomimo niestanność lub odstępstwo któreykolwiek strony, Sąd taxatorsko-Exdywizorski wyroki swoie czynić będzie, a dla niestawaiących od terminu powyższego do ostatecznego obllkwidowania amissyą i upadek ich pretensyów na zawsze uzna. Stanisław Matuszewic Sądów Granicznych Powiatu Brzeskiegó i Exdywizyi Prezydent.

3. Na skutek Wyroku Remissyinego i Ukazu Sądu Głównego Mińskiego 2go Departamentu rozgraniczenie, taxę i Exdywizyą maiątku zeszłego ś. p. Joachima Szołachy Rotmistrza Wileńskiego, naznaczaiących, Sąd Graniczno-Taxatorsko-Exdywizorski w pierwszo ziazdowym terminie w folwerku Podłużu w Powiecie Bobruyskim reassummowany, przy naznaczeniu do pomiaru Komorników i administracyi, Komportacyą Dokumentów między wszystkiemi stronami stawaiącemi i niestawaiącemi na dzień 1wszy maia 1815 roku do kancellaryi Ziemstwa Bobruyskiego nakazał, i ziazd powtórny dla oczewistego wyrokowania na dzień 20ty Augusta 1815 roku do folwarku tegoż Podłuża zadeterminował. Ażeby więc wszystkie strony to iest pretensorowie do massy maiątku zeszłego Joachima Szołuchy, iakoteż ręczni iego wierzyciele, przygraniczaiący, niemniey ci, którzy do powiększenia massy funduszu przez Kredytorów Szołuchowskich są powołani, a mianowicie W. Stefan Grużewski Prezydent Szawelski o znaczny Summowy dług pozwany, takową komportacyą uskutecznili, i pod upadkiem w rzeczy dowodu i odwodu ku oczywistemu wyrokowi na wyż rzeczony termin do tegoż Sądu Exdywizórskiego stawali, przez niniéyszą trzykrotną awizacyą ostrzegaią się. Karol Żelichowski Ziemski Ptu Bobruyskiego Podsędek Exdywizor Prezyduiący. Felix Wiszniewski Pisarz Ziemstwa Mozyr. Exdywizor. Józef Szyszko Ziemski Ptu Bobr. Pisarz Exdywizor. Joachim Dobrowolski Ziemski Bobruy. i Exdywizor. Regent.

2 Exsceprt Oświadczenia z Protokułu potocznego Ziemskiego. Pttu Telszewskiego, wydacie poniżey wyrażaiącey się zaniesionego, et E rundem pod urzędową Ziemską Powiatu Telszewskiego pieczęcią, stronie iest wydan.

Roku 1815 Mca Januar: 7 dnia, Oświadczenie imieniem W. JP. Mikołaia z Moncza Bucewicza Sędziego Granicznego, b. Ziemskiego, i, Miecznego Telszewskiego czyni się w rzeczy następney: Po skończeniu kursu nauk w Szkołach gymnazycznych Synowie oświadczaiącego się JPP. Karól i Józef, do Uniwersytetu zostali oddanemi, gdzie mimo przyzwoitego dozoru, nie naylepsze skłonnoście JP. Józefa wymykać się poczęły, i w dziecinnym ieszcze wieku dosyć pozaciągał kredytów, oraz do marnotrawstwa śpiesznie się sposobił — w smutnym poczuciu odbieraiąc takie wiadomoście Oświadczaiący się, dla sprostowania takich błędów syna swoiego, i ocalenia swéy własności od nieprawnych ewikcyów, znalazł się w konieczności pod datą 1810. Roku Marca 17. dnia, w Ziemstwie Telszewskim publiczne w tey rzeczy zapisać Oświadczenie — Ten krok, ani też żadna perswazya gdy nic nie działały na umysle JP. Józefa, wszedł w służbę woyskową Monarszą — Tu dopiéro gry kartowe, różne marnotrawstwa, i wydawanie obligów, wexlów na liczne summy, stały się szczególnym dla jego obiektem — Gdy zaś wyrażony JP. Józef Bucewicz teraz Porucznik 20 jegierskiego półku i kawaler, ledwie ieszcze lat 19 wieku maiący, nie posiada żadnego maiątku, po zmarłey nawet Matce nic w Sukcessyi nań nie przypadło, od Oświadczaiącego podobnież żadney schedy wydzieloney nie ma, wreście, iż oney nigdy nie posiągnie, deklaruie się — Gdy prawa Litewskie w Konstytucyi 1768 i 1776 roku, młodym ludziom wyznaczonego maiątku od Rodziców nie maiącym, zaciągać długów nie pozwalaią, i onych obligi między bezważnemi policzaią — Taką więc opieką praw Oświadczaiący się zasłoniony zapewnia, iż nikomu z Wierzycieli JP. Józefa Bucewicza Porucznika, opłacać pieniędzy nie będzie, bardziey takie kredyta za pomoc do straty JP. Józefowi policza — iżby zatym w ślad uprzedniego Oświadczenia nikt nie kredytował summ JP. Józefowi i z Obligami do Oświadczaiącego się nie odzy-

wał, nayusilniey ostrzega, do Gazety Kuriera Litt: podaie, i takowe Oświadczenie własną ręką podpisuie.

Mikołay Bucewicz Sędzia i Mieczny Telszewski.

---

1. Wedle Ukazu JEGO JMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego całą Rossyą etc etc. etc.

UU. Janowi Chryzostomowi Piłsudzkiemu Marszałkowi Telszewskiemu, X. Andrzeiowi Rodkiewiczowi Kanon: Jnflant, Bernardowi i Annie z Wołłodkowiczow Obuchowiczom Sędziom Ziem: Mozyr. Leonowi Osztorpowi Marszałkowi Ptu Jhum: Kazimierzowi Szembelowi Nadwornemu Sowietn: JO. X. Ignacemu z Kozielska Puzynie Staroście Dziewieniskiemu, Maryannie Chmarzyney Woiewodziney, Melchiorowi Wołłodkowiczowi Marszałkowi, Tadeuszowi Swiętorzeckiemu b. Podkomorzemu, Sukcessorom Niemorszańskiego, PP. Benedyktynkom Bazyliankomi Min:, Bohuszewiczowi Obywatelowi Min:, Tekli Giżyckiey, Teressie z Jelców Matie Klemensowi Synowi Makowieckim, Ignacemu Reutowi b Mar: Lepel:, Stanisławowi Bohomolcowi b Mar: Witepskiemu, Omolskiey Podstol: Orszań: Suscessorom Szymanowiczowey Chor: Gasprowi Wańkowiczowi b. Marszałkowi Sieńskiemu, Boguszewskim, Xaweremu Szulewiczowi, Kaietanowi Wielamowskiemu, Antoniemu Spiridowiczowi, Karolowi Rousso Sowietn: Miładowskiemu b. Pisar Lepel. Stanisławowi Ciechanowieckiemu b. Mar: Ptu Czausowskiego, Wincentemu Raieckiemu, Felicyannie z Szczytow Swięcickiey Prezydentowey, Lichodzieiewskim, Józefowi i Racheli z Goleiewskich Maiorom Woysk Rossyysk: Anastazyi z Płotnickich z dokładem Opieki Sadowskim, X. Jozefowi Laskowskiemu Plebanowi Sobotnickiemu, Starozakon: Jankielowi Saiowiczowi Obywatelowi Łazduńskiemu, Zydówce Blumce Wileńce Kupcowey Minskiey, i wszystkim Kredytorom i Pretensorom. UU. Karolinie z Hrabiów Brzostowskich Wołłodkowiczowey b. Marszałkowey Gubern: Minskiey Ignacemu, Staroście Haiewskiemu, Wincentemu Marszałkowi Boryssowskiemu Braciom Wołłodkowiczom, X. Józefowi Korwelowi, oraz Sukcessorom Uroch Swidy i Szembelowi Sowietnikowi Kuratorom zeszłey ś. p. Katarzyny z Galimskich Wołłodkowiczowey Srarosciney Haiewskiey, Benedyktowi Kossarzewskiemu Łowczemu Połockiemu, Karolowi i Jzabelli Brzostowskim Sukcessorom Brzostowskiego Mar: Guber: Wileń: i Opiekunom: Adamowi Hrabiemu Littaworowi Chreptowiczowi Kawalerowi Orderow, Piotrowi Kleczkowskiemu Prezydentowi Sądow Granicz. Ptu Trockiego, Michałowi Radziszewskiemu Marszałkowi Stołowickiemu, Kawalerowi, Kaietanowi Sleżanowskiemu Szamb: b. Dru Pollgo Debitorom; udzielnie JO Xięciu Franciszkowi Sapieżie Taynemu Sowietnikowi i Kawalerowi Orderow, za Obligiem Xiążęcia Alexandra Sapiehi summy kapitalney czer: złł: 10,000. UU. Kazimierzowi Szembellowi Sowietnikowi Nadwor: za dwoma Obligami kapitału czer: złł. 7,000 Ignacemu Wołłodkowiczowi Star: czer: złł: 5,400 Leonowi Osztorpowi Mar: Jhumeń: czer. złł: 5,000 Adamowi Gunterowi Prezydentowi, za dwóma obligami takoż kapitału cz. zł. 4,066 Ludwikowi Kamieńskiemu Prezydentowi cz zł. 1500. Xaweremu Olachowiczowi Prezydentowi cz. zł 2000. Sukcessorom Xcia Lubeckiego Kasztelana Pińskiego za obligiem tegoż Xcia Kasztelana kapitału cz. zł. 1000 Józefowi Korbutowi Marszałkowi Nowogr cz. zł. 1000 Sukcessorom Stanisława Wańkowicza Marszałka Guber Miń. cz. zł. 2000. Michałowi Puzynie Woyskiemu Prezydentowi Sądów Normal. Mińskich cz zł, 2100. Tomaszowi Oborskiemu b. Marszałkowi Min. cz. zł. 200. Sukcessorom Xżney Anny Radziwiłłowey Rotm. cz. zł. 150 Wincentemu Wołodkowiczowi Marszałkowi Boryssowskiemu cz. zł. 500 Grzegorzowi Ołędzkiemu za dwóma obligami rubli srebr. 100 i cz zł. 50. Jerzemu Wołkowi rubli srebr. 100. Józefowi Kukiewiczowi Koniusze: cz. zł 535. Sukcessorom zeszłego Xcia Dominika Radziwiłły ordynata za Dekretem oczewistym kapitału cz. zł 10,715. prócz Procentów iakie od wszystkich specyfikowanych kapitałów z rachunku należnemi bydź się okażą zeszłey Katarzynie z Galinskich Wołodkowiczowey Star. Haiewskiey zawiniaiącym i dalszym wszystkim Urodz. Józefa Wołodkowicza b Marszałka Guber. Mińskiego Debitorom Pozew Edyktalny przed Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w Gubernii Lit. Wileńskiey w Powiecie Oszm. w Dobrach Łazdunach agituiący się, z instancyi Urodz. Józefa Wołodkowicza b. Marszałka Guber. Mińskiego i kawalera orderu, mieniąc w referencyi do Dekretu remissyinego Sądu Gł. Lit. Wileń Depar 2go roku 1813. Nowembra 15 d. zapadłego ze wszystkiemi ieneralnie Kredytorami i Debitorami b. Marszałka Guber Wołodkowicza Sąd ieden Taxatorsko-Exdywizorski przeznaczaiącego i do Dekretów dyllacyinych tegoż Exdywizorskiego Sądu z których po wyszłych już prawnych dyllacyach, termin na oczewistą rozprawę w dniu 20, następuiącego mca februaryi roku teraźnieyszego 1815. iest ogłoszonym, oraz do Pozwów iuż łączonych i ukazów Rządowych i Sądu Gł. tudzież wszelkich przez sprawę złożyć się maiących dowodów prosi o satysfakcyą cytowaney Sądu Gł. Remissie i dyllacyinym Sądu Taxatorsko-Exdywizorskiego Dekretem o ukaranie penami za niespełnienie tychże wyroków a w sprawie z Kredytorami o rekognicyą istotnych tylko należnościów pod obowiązkiem przysięgi, o detrunkatę nadpłat na kapitały i procenta, o potrącenie pretensyów i intrat z posessyi iakie przez Akta dowiędzionemi zostały. o lokacyą stosowną do oświadczenia i Dekretu remissyinego, o kassatę pism i pretensyów niesprawiedliwych, o bliższość do dowodu żałcemu Dettrowi i dalsze z rzeczy wypaść maiące wyroki, a z niestawaiącemi wieczney amissyi zapisania; udzielnie z Debitorami sądzenia summ kapitalnych procentowych i expensów prawnych etiam pod niestannością, wydzielenia należnosci żałgo z którą podług przepisu remissy i ukazów postąpienia, o wydział dóbr z Bracią po zeszłey Matce pozostałych, a z obżżłną Marszałkową o zostawienie przy niewzruszonych skutkach i mocy od nastania swoiego ciągle exekwuiącey się komplanacyi i oto wszystko co poprzedni cze iuż łączone żałoby zawarły i co się w maiących wynieść przez sprawę zapozwach i doniesieniach na stronę żałgo żądanem będzie, nadewszystko sądzenia strat wszystkich na każdym, ktoby przyczyną zwłoki iakowey w sądownictwie stał się: Salva melioratione tey żałoby.

---

1 W Powiecie Wileńskim odległe o dwie mile od Wilna, iest Pałac drewniany do sprzedania prawem wieczystym, maiąc w sobie pokoiów trzynascie, z następuiącemi budowlami potrzebnemi, to iest: staynie na 24 koni, wozownie, oficiną kuchenną, przy niey inne mieszkanie wygodne, sklepy murowane i z skarbcem murowanym, szpichlerzem drewnianym, sadem fruktowym i warzywnym, czterma chłopami, między którémi iest ogrodnik, u każdego chłopa są grunta do zasiewu i łąki, wolny wstęp od lasu na opał dworny i gospodarski, nie tykaiąc drzewo towarne, ktoby sobie życzył takową possesyą nabydź, niech się zgłosi do domu sytuowanego na ulicy Wilenskiey nie daleko S. Jerzego pod Nr. 701. Dat w Wilnie roku 1815 miesiąca Januarii dnia 27. Piotr Wetman.

---

2 Niżey podpisani Kredytorowie i pretensorowie do funduszu pozostałego, po zeszłym ś. p. Xiędzu Antonim Mingielewiczu Kanoniku Inflantskim Plebanie Rogowskim, na satysfakcyą pretensyi Kredytorskiey, w Folwarku Ołukianach, w Powiecie Wiłkomir: leżącym, do Plebanii Rogowskiey należnym, celem uzyskania satysfakcyi w obligowych swoich pretensyach ziechawszy, dla nie znaydowania się prawnych Sukcessorow zeszłego u roku przeszłym 1814 oktobra 28 dnia wyż rzeczonego Xiędza Mingielowicza Plebana Rogowskiego, i dalszych wspoł pretensorów, nie mogąc między sobą robić układu, postanowiliśmy przez trzykrotną awizacyą w Gazecie Kuryera Litewskiego na dzień 25 Februarii roku teraźnieyszego wezwać Sukcessorów i dalszych pretensorów do Folwarku Ołukian w Ptcie Wiłkomir: w Parafii Rogowskiey położonego, dla zrobienia ostatecznego układu, i zyskania satysfakcyi w swoich pretensyach, za nie zjechaniem którego kolwiek kredytora na tym terminie, że po opłaceniu zaległych podatków skarbowych, i zostawieniu co do funduszu Plebanii Rogowskiey należy, acz szczupłą i nie odpowiadaiącą pozostałością tegoż zeszłego Xiędza Mingielewicza naszym pretensyom, stosownie do prawa postępuiąc, dzielić się będziemy, zapowiadamy.— Działo się w Ołukianach Roku 1815 miesiąca Januarii 2 dnia — w Imieniu JPana Mateusza Jankiewicza jako Plenipotent podpisuie się, X. Jerzy Zubowicz Kanonik — Karól Bielawski D. R: B. D. Omoski. — X. Felicyan Karpowicz Wikar: Rogow. Dom. Elbowicz — Stanisław Rokść.

---

2. w Roku teraźn. 15 Januar. 13 o godzinie 11 rano w domu JOOXX. Lubeckich zegarek srebrny duży fabryki Stafera, przy którym sygnet złoty z krwawnikiem i na nim herb przyiaciel z sercem strzałą przebitym, oraz obrączek złotych dwie, iedna z cyfrą H. S druga JJ. na kolczyku złotym z kluczykiem tombakowym, aspis we środku maiącym, tudzież szkatuła z papierami jako to: Oblig 1 od W. Kalixta Daniłowicza w roku 1810 Aprila 23 na rubli srebr. 600, oblig 2gi od JP. Antoniego Jurszy w tymże roku na rubli 150 Trzeci od W. Tomasza Mirskiego na rubli 400 JP. Jursie wydane. 4ty od Fran. Łukaszewicza, JP, Tulcewiczowi na rubli 70 z przelewem temuż Jursie służący, przy tym instrument na zarządzanie pałacu JOOXX. Lubeckich i assekuracya od JP Antoniego Jurszy na folwark Surłowkę Siewrukowską zwany w Pcie Lidzkim Janowi Jursie wydane, z dalszemi różnemi tranzaktami i rzeczami mianowicie z łyżeczkami srebrnemi 6 z cyfrą JJ. skradzione zostały, które ieśliby się u kogo okazały, za uwiadomieniem do JP. Jurszy w domu rzeczonym JOOXX. Lubeckich pod XX. Augustyanami Nro 62 sytuowanym mieszkaiącego, należytą nadgrodę z wdzięcznością donosca odbierze; a razem zastrzega, ażeby takowych obligów nikt nie ważył się nabywać. Jan Jursza mp.

---

2. Niżey podpisany od *Collegium Medicum et Sanitatis* examinowany Dendysta, a od Pełnomocnego Ministra Nayiaśnieyszego Imperatora Wszech Rossyi maiący pozwolenie praktykowania i przedawania lekarstw na ból zębów, mam honor donieść Szanowney Publiczności, iż ciągle poświęcam usługi moie choruiącym na zęby, tak przez lekarstwa, iak przez zręczne wyrywanie schorzałych zębów, nawet bez sprawienia choremu wielkiego bolu. Wyymuię z wielką łatwością spróchniałe i przyłamane zęby, szczątki zębów i korzenie głęboko w dziąsła wrosłe; wprawiam nowe sztuczne; wyciągam podwóyne zęby łekko i bez niebezpieczeństwa; wypróchniałe zęby plombuię złotem tak, iż przez wiele lat służyć mogą; chędożę czarne i żółte lub prochniałością iuż zarażone zęby, tak, iż na zawsze białemi zostaią. Lekarstwo moie czyni zęby tak białemi, iak kość słoniowa; utrzymuie amaliią, i wzmacnia ią: uśmierza niezwłocznie ból pochodzący z prochnienia zębów; leczy wrzody zębów: ochrania zęby od próchnienia, i wstrzymuie rozszerzenie się tegoż, ieżeli się iuż zaczęło, i nie dopuszcza próchnienia pobliskich zębów. Wyrzynam także odciski bez bolu. Dostać również u mnie można lekarstw na odciski. Mieszkam na ulicy Zmnydzkiey Nr 333 w domie Makowskiego, gdzie mnie zostać można z rana od 8 do 9 a po południu od 2 do 3 godziny.

Wagenheim Dentysta.